

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:

Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Ha nincs jog: nincs haza!

— augusztus 15.

(R. Gy.) A világ összes józan szociálistái már régóta a nemzeti lobogó alatt küzdenek általános emberi eszmék diadaláért. A francia, német és más nemzetbeli szociálisták fennen hirdetik, hogy ők nemzetük rendületlen hű fiai s a mikor az egész emberiség javáért harcolnak, hazájukat, nemzetüket bántani, kisebbiteni, haladásában meggátolni, vagy éppen megtagadni a világért sem akarják. Szóval a nemzeti szocializmus uralkodik immár mindenfelé.

Csak a mi korlátolt elméjű, elvakult, gyűlölködő honi szociálistáink szorongatják markukban még mindig a nemzetköziség tüzesóvját, melyet késznek bármely pillanatban hazánk, nemzetünk asztagai közé s házfedeleire dobni, hogy pusztuljon el az élet áldása, az alkotmány bástyája s az ezer éven át megőrzött nemzeti hajlék.

Ezeknek a szerencsétlen, szív és lélek nélkül való eltévelyedett embereknek jelszavuk nem a mindent egybefoglaló, kibékítő, fölemelő szeretet, hanem a nemzeti alkotásokat petróleummal leönteni, felgyújtani, szétrobbantani kész ádáz gyűlölet! Ők gyűlölnék mindent, a mit ragadozó önzésük, silány alantaságuk zsákmányul eddig nem ejtett. Az eszme világölelő apostolai, a szocializmus egyetlen mesterei hiába hirdetik a szent tanokat. A mi boldogtalan, félbemaradtaink, ezek a pislogó eszű, éhes, infernalis demagóg-egyénségek csak a rombolásra, az ellentétek szítására, a polgári társadalom üldözésére s mindenekfölött magyar nemzeti törekvéseink megsejűlésére hajlandók és képesek.

Hazug jelszavaik közt a legocsmányabb az, melyet most az alkotmánytörő, nemzetellenes ügyvivő kormány pénzén és segítségével ugyszólván félhivatalosan hirdetnek, hogy: a *hol nincs jog, ott nincs haza!*

Micsoda gyalázatos beszéd ez!

Az emberiség jóltevői, apostolai, megváltói mindig önzetlenek voltak. A felebaráti szeretet vértanui feláldozták önmagukat, hogy az emberiségnek

használjanak. Nem kértek, nem is vártak jutalmat emberszeretetükért.

És minden eszme hősei így cselekedtek a világ teremtése óta.

Avagy a vallás keresztes hadai zsoldért, haszon fejében hagyták el családjukat, hazájukat és mentek a halálba?

A protestantizmus dicsői talán annak reményében léptek a máglyára, hogy maguknak testi-lelki előnyököt, jólétet, nyugodt sütkérezést csikarjanak ki?

És minden nemzet hősei és a mi apáink tán azért áztatták vérükkel és szentelték meg a haza minden rögét, hogy e rög nekik buzát, bort, békeséget teremjen?

Undorító, csuf önzés, embertelen gonoszság: a hazát föltétlesen vagy épp előre kikötött díj fejében szeretni. Ha földbirtokot adsz, királyi tanácsosságot adsz, jogot, egyenlőséget, kedvemre való életmódot adsz hazám, akkor szeretlek! De ha túrnóm, szenvednem, sanyarognom kell érte, ha börtönbe vetnek, vépadra, bitófára jutok miattad: akkor inkább eláruljak, megtagadlak! Nem ment el az eszem, hogy honszerelmet érezzek, ha semmit sem kapok érte!

Ez a magyarországi szocialistáké.

A jó szocialista tehát csak akkor barátja elvtársának, ha ez a hitves öhelyette dolgozik és keserves munkadíjával őt, a sátáni zsarnokot a korcsmába küldi?

És a jó szocialista csupán oly föltétellel enged szívében helyet az apai szeretetnek, ha gyermeke e szeretet fejében megjutalmazza őt: ad neki sört, szivart, téli kabátot, lószőrmatracot, rántott csirkét és selyem hálóinget?

Máskülönben a barátot elárulni, a feleséget elűzni, a gyermeket nyomorékká kizárni: szocialista-erény!

Ugy-e bizony felháborodnék minden becsületes munkás, ha ilyesmit ráfognék vagy róla komolyan fölténnék?

Lám, és a hazát mégis csak ily alku árán, bűnös kikötésekkel hajlandó szeretni a szocialista!

Vesszót, botot, korbácsot minden magyar kézbe és végig kell verni a

kufár szocialisták elfajult korcsalakjait, a kik a honszerelmet áruba bocsátják és ellenérték fejében kínálgatják.

Támadjatok fel, nemzetem vértanui és bizonyítatok mellettem! Ti hősök, nagyok, szentek; ti dicsők, önzetlenek magasztosak, kik verejtéket és vért, életet és vagyont áldoztatok hazaszeretetből, álljatok elő: mit kértetek s mit kaptatok érte?

Hazaszeretet félistenei, Zrinyiek, Martinovicsok, Bocskayak, egri nők, Rákócziak, Kossuthok, csatasíkon elesett, akasztófán halt, török-tatár rabigában elpusztult magyarok, — valljon színt lelketek: mi volt e nagy honszeretem díja? Osztrák aljasságok áldozatai, kiáltásatok ki, miért szerettétek a hazát ingyen, holott az árulásért bő fizetség járt volna!

Ime itt vannak a magyar szocialisták, a nemzeti Judások, ők már lesik a harminc ezüst pénzt és készek eladni érte a nemzeti eszmét. Szennyes szájjal, oktalan lelkük állatias vadságával ordítják a nemzetgyűlölő elenségeknek annyira kedves igét:

— Jogot a népnek; mert ha rögön nem adtok: eláruljuk a hazát!

Politikai hírek.

— A kereskedelmi szerződések.

Budapestről írják, hogy Fejérváry Géza hirtelen megszakadt nyaralását a kereskedelmi szerződések ügye okozta. — A kereskedelmi miniszter bécsi tartózkodása alatt utasítást kapott, hogy a kereskedelmi szerződések ügyében kényszerhelyzetet kell teremteni. — Bécsben ugyanis igen nagy bizalommal vannak Fejérváry legújabb kibontakozási kísérlete iránt; de félnek attól, hogy a kereskedelmi szerződések utban lesznek. A koalíció esetleg ragaszkodik az 1899. évi XXX. törvényekhez (Széll formula) és nem akar az autonóm vámtarifa parlamentáris elintézése előtt a kereskedelmi szerződések tárgyalásába bocsátkozni. Ez késleltetné esetleg a kibontakozást is. Ausztria külügyi vonatkozásait zavarná. Ezért abban állapodtak meg, hogy a kereskedelmi szerződésekre vonatkozó tárgyalásokat még ezen a héten megindítják és olyan gyorsan befejezik, hogy az új kormány ha a parlament megnyitáig meg találja alakulni, oly állapotot találjon ezen a téren, melyet meg nem másíthat és a melyért már csak vád alá lehetne helyezni a lelépett kormányt, mitől ez nem fél, mert hátvédül magamögött érzi a császári hatalmat. Vörös László

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szert

hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emellett a gyerekek is szeretik. A gyógyszerárakban átlagosan 4-5 kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg

F. Hoffmann-La Roche & Co

1 gyan Basel (Svájc)

Sirolin

ugyan megcsinálta a kívánt tervet és ki is szemelte az embereket a tárgyalások vitelére, de minisztertanács nélkül és a miniszterelnök távollétében ő sem mert átázolni egy élő törvényen. Ez volt a második sürgős ügy, mely hazahozta a fődarabot.

A nagy válság.

— augusztus 15.

A kormány szócsovei mindenáron azzal a hazugsággal szeretnék telehínteni az országot, hogy a szociálisták mozgolódása a koalíció körében meglehetősen konsternációt keltett. Hát ez a hír sehogyse felel meg a valóságnak, mert a mételety hintő híradásokból hováhamarabb kitetszik, hogy az egész szociálista mozgolódás nem egyéb, mint a kormánynak kétségbeesett kapkodása. Jönnek a hírek, hogy itt is, ott is tartanak népgyűléseket a szociálisták, persze elferdítve a valóságtól, mert az is kiderült, hogy az ilyen népgyűléseken egy két számbavehető emberen kívül csupa lézengő semmittevő, dologkerülő ember jelenik meg.

A vasárnap esti kormánytanácsról meglepő hírek jutottak tegnap nyilvánosságra. Kristóffy ur, a belügynök és szociálista támogatók úgy látszik érzi a veszét s ezért a kormánytanács előtt előre is igen rossz hangulatban volt, mert Fejérváry az ő előterjesztését aláíratlanul hozta vissza Karlsbadból, de hangulata még rosszabb lett, mi kor Fejérváry hazajött s tudatta vele, hogy a király igen haragszik a kabinetre és különösen Kristóffy urra, mert a szociálistákat az ő fecsegéseivel oly nagyra növelte. A király határozottan rosszalja a szociálisták felhasználását a koalíció ellen és dorgatóriumában, melyet Fejérváryhoz eljuttatott, meg is mondta, hogy végre is jobb a koalíció, mint a szociálisták; mert az előbbi nemzeti engedmények árán kész megadni minden katonai terhet, míg a szociálisták a hadseregnek és a vele járó terheknek elvi elleneségei. Fejérváry közölte is Kristóffyval, hogy a szociálistákat le kell fujni és nem szabad az országot az általános választói jog kérdésével tovább izgatni és félrevezetni. Kris-

tóffy, aki amúgy is orrolt — mint a M. E. írja — ezeken megsértődött és szóbelileg bejelentette Fejérvárynak az ő lemondását a belügyminiszterségről.

Fejérváry ez a tényt be is jelentette a minisztertanácsnak, ahol roppant konsternációt keltett. Lukács György és György Endre azt hangoztatták, hogy a kabinetnek csak szeptember 15 én szabad lemondania és addig együtt kell maradnia, Lányi azt vitatta, hogy lemondási határidőről vagy kötelezettségről egyáltalában nem lehet szó; a kabinetnek együtt kell maradnia mindaddig, míg vagy megcsinálta a kibontakozást, vagy egyébként rendet csinált az országban. Ebből parázs kis összetűzés lett, míg végül abban állapodtak meg, hogy Kristóffy szóbeli lemondását nem veszik tudomásul és megbiznak a miniszterelnököt, hogy hozza Kristóffyval az ügyet rendbe; ha pedig ez nem volna lehetséges, majd csak az írásbeli felmentési kérelem beérkezése után fognak dönteni, hogy mi legyen a belügyminiszter lemondásának következménye.

Ezzel szemben Budapestről távirják nekünk, hogy Kristóffy tegnap délután ujságírók kérésére magához és nyilatkozott. Természetesen cáfolja a M. E. azon híresztelését, hogy lemondana s azzal védekezik, hogy a minisztertanácsra szóló meghívót későn kapta. Ezért aztán Nagymarosra utazott a családjához. Ez volna az oka, hogy Kristóffy nem jelent meg a kormány értekezletén. Mindenesetre nagyobb baj történhetett ott mint a meghívó késő érkezése.

Több oldalról fölmerült az a hír, hogy a szövetséges ellenzék vezérő-bizottsága pénteki ülésén a kormány vád alá helyezése fölött is döntött és azt elhatározta.

Beavatott helyről szerzett információk szerint ez a kérdés nem egészen így áll. Szó volt ugyan az ezután következő taktikai kérdésekkel egyetemben a kormány vád alá helyezéséről is, de mivel gróf Andrássy Gyula és báró Bánffy Dezső távol voltak az ülésről, a bizottság nemcsak, hogy nem dön-

tött e tárgyban, de nem is tárgyalta, hanem a legközelebbi, szeptember elején tartandó ülésre halasztotta a megbeszélését.

Bécsből jelentik, hogy a Neue Freie Presse muukatársa a kormányhoz egy közel álló emberét kérdezte meg a válság ügyében. Ez az állítólagos szavahihető és közel álló egyéniség kijelentette, hogy a Fejérváry kormány szeptember 15 én tul is tántoríthatlanul fog maradni helyén s tovább halad azon az uton, a melyet megkezdett.

Szóval ez azt jelenti, hogy az igazi hadd el hadd csak szept. 15-e után fog bekövetkezni.

A közélet üressége.

— aug. 15.

A politikától eltekintve, elszomorodva kell látnunk, általános közéletünk teljes ürességét. És az érdekes ebben az, hogy dacára az ürességnek, az emberek „lázasan tevékenykednek,” csoportosítják a semmittevést, azonban tényleges eredményes munkát egyáltalában nem végeznek.

Sohasem tevékenykedtek az emberek a köz javára annyit, mint manapság. De ez csak a külső szín, az ugynevezett társadalmi szereplés miatt történik és a sok közéleti férfi, aki mindenütt ott van, ahol a jelenvalókat számon szokták tartani és az ujságba kiserkeszteni, vajmi keves tudna rámutatni olyan alkotásra, amelyet ő kezdeményezett.

De mit beszélünk alkotásról? Beérnénk eredeti eszmékkel, sőt ötletekkel is. Azonban ez sem telik ki a közélet ugynevezett szereplőtől.

Bármerre nézünk is, lázong a szociális érzület és ugyanakkor a másik részben dühöng az üres, eredménytelen, tökéletesen meddő köztevékenység. Az ember nem tud hova lenni a rengeteg közérdektől. Mind egyiket szolgálni akarja és egyiket sem szolgálja. Amellett természetesen elhanyagolja a saját munkakörét, az otthonát, a családját és mindent, a min a mai, az egyénre alapított társadalmi rend nyugszik.

Dal.

Az örök szerelem honában
Ne higgyétek, hogy más az ég,
Az égbolt ott is hajnalpirban ég.

Van itten is sok árva, hontalan:
Az élte dal, meg egy marék virág,
A java része mégis gondtalan.

Dal és virág minden szivben terem.
Es oda szökken nap sugarától
Az izzó szerelem.

A születése hajnalra esik,
De el is hervad izzó nap hevétől
Már estelig.

(Nápoly.)

Sz. Szigethy Vilmos.

A magyar Athén.

(De Herrer és Drumár László)

Nagybánya, 905. aug. 12.

Tisztelt Szerkesztő Ur: Kedves Mesterem!
Utóljára a halványkéken sugárzó Máriaoltár előtt találkoztunk, melyhez a Te világos Mária himnuszaid szárnyaltak vala.

Azóta a feldicsért májusi verőfény ugyan csak megbővült és erejében meggyarapodva, tropikus izzással szakadt a nyakunkba, vajmi kevés vigaszt nyújtva azzal, hogy a kalendáriumszinálók a protuberanciák, napfoltok

és egyéb csillagászati tényezőkre kenik gyötrelmeink forrását.

Bizony úgy jártunk, mint a vízzel kivazart ürgék. A rettentő forráság kiöntött bennünket városi oduinkból és ki-kihanyat-homlok rohant egy talpalatnyi üdítő árnyéket kutatni.

Jó szerencsém ide vezérelt Nagybányára, a hol nemcsak a test, de a lélek is üdülést talál és dehogy mulasztanám el megrögzött voltomban, hogy egy fürdői levéllel be ne kopogtassak.

Csak semmi ijedelem! nem hozok hozszadalmias nomenclaturát, a minőt a hotel listából szoktak kivágni.

Itt, az aranytrejtő bércék alatt a Muzsák még oly érintetlen tisztaságukban uralják a sziveket, a hogyan a homerosi kytharán megteremtődtek. A secessio modern bizarrja nem tudott befészkelődni e bércék alá s ha az attikai mesterek visszatérnének kétezer éves álmukból, otthonuk gyanánt a leomlott Akropolis helyett a mosolygásában is fejedelmi Nagybányát ismernék el.

Mintha az idők patinája, melylyel sem a pentelosi márvány, sem az abydoszi porphyrt nem dacolhat, erejét vesztené e gyönyörű völgy varázslatos levegőjével szemben, melynek minden paránya tiszta művészetet lehel.

Igaz, hogy akadémiáinak kupolái nem verik az eget; szerényen meghajolva lép át az alacsony portálán a művész, de babérvözezt homlokkal kerül ki onnan...
Ime két eset.

Ferency tanár, pompás műtermét a folyó idényre *don César de Herrer*-nek, egy fiatal spanyol festőnek engedte át.

Az ifjú művész már megjelenésében is elárulja ihletett voltát. Ruganyos, arányos testalkat, — rhythmikus mozgás, — gyönyörű férfifej, — mesterkéletlenül hullámos fekete haj s az a tekintet, mely a setét szemekből meleg lélekkel elősugárzik, — az a büvő, mely egész lényéből előáramlik — elfoglaltá teszi ítéletünket.

Pedig mindene varázslatra nincs szüksége, ha nyitott szemekkel tekintünk alkotásaira.

Nem ölnyi rajzok, nem méreteikkel ható conceptusok, nem a színek nyugtalanságával dolgozó képek azok. Librettojuk, tárgyuk alig van. Hanem az a mesteri color, a legombolyított árnyalások, az ihlettel vezetett körvonalak nemes mozgása, s az egészen elömlő, csupa plastikává kristályosodott báj — az oly mesteri tökéletességben van jelen, a minőt szemjuhozva keresünk a tárlatok falain.

De nem sietek előre a dicséretekkel. Nem ildomos egy fürdői levél keretében előzni meg a főváros komoly és végleges kritikáját.

Nem szabad azonban zokon venni tőlem fellángolásomat, mely hatalmába ejté lelkemet Kallirrhoe forrásainál. Meg aztán bár spanyol művészt dicsérek, de magyar emberről szölok, mert a mester magyar földön alapított magának családi tűzhelyt s a fészkeknek a nagybányai társadalom legbájosabb menyecskéje a disze, ki most mint páratlan modell is lelkesíti a művészférjet.

Ha alapijában vesszük a dolgot, akkor tényleg csakis az a munka, a mely a regélhetőségért, a boldogulásért folyik, a tulajdonképeni közérdek. Mert annak a munkának a gyümölcse mindenkié. És ez a munka legalább komoly, produktív munka, amely fokozza az egyéni becsvágyat. Önállóan gondolkozóvá teszi az embert és megszabadítja attól a munkától, amelyre az örökös „közéleti tevékenység” közben támaszkodnia kell. Ez a munkó tömeg érzés. Ez sarkalja az embereket arra, hogy mindig olyan köröket, egyesületeket, szövetkezeteket, általában gyülekezeteket keressenek fel, a hol sok ember van együtt. Az viszi őket leginkább, hátha elhullajt egyik másik valami új eszmét, gondolatot, ötletet, amit értékesíteni lehetne.

Ezt az eszmét, gondolatot, ötletet azonban mindenki a máiktól várja: A vezetők tures szereplési vágygyal leggyakrabban csak névleges szereplésre pályáznak. Így tehát nemcsak a közügy nem halad előre, de az egyén munkakörét is hátráltatja a közéleti tevékenységgel járó időpazarlás.

Nálunk ott kezdődik a társadalmi érték, hogy valaki elnöke, titkára, igazgatója, aligazgatója, jegyzője és a többije valamelyik egyesületnek. Minél több helyütt dicsekedhetik ilyen tiszteleti pozíciókkal és minél magasabb tilusokat írhat a vizitkártyájára, annál magasabb a társadalmi állása. Egyáltalán nálunk mindenki arisztokrata a társadalomban, de a szellemi élet mezején annál ritkább virág az arisztokrataság. Ki az örök törődik a tudományokkal, kinek van gondja arra, hogy önmagát művelje és a tudása, tanulsága révén merítsen jogcímeket arra, hogy hozzászólhasson a közkérdésekhez, mikor annyi a társadalmi korporáció, hogy mindenkinek jut a közélet piacára kiadóbált címekből, rangokból? Mennyi komoly munkakedv kallódik el ebben a címekorságban, mennyi ambíciót tör le idő előtt a meg nem érdemelt rangoskodás? És a sok „tevékenykedés” dacára is, milyen sivár, tartalmatlan, inproduktív az a közélet, ahol a címekkel teleaggatják a vagyoni és születési

tekintélyeket és nem fejlesztenek az igazságos rangmegosztás kényszereszközével olyan hatalmas szellemi arisztokráciát, amelynek egyedül van joga helyet foglalni a társadalmi élet piederstálján. Képzeljék csak el, mennyire bujnak becsvágyó emberek a könyveket, ha az elnöki, titkári, jegyzői állások jeles szellemi tulajdonságokhoz volnának kötve a társadalmi korporációkban és milyen igaz hasznát látná ennek a válogatásnak a közügy.

Az olvasó közéleti szereplésnek egyik száználmas kifejezése a gyülekezés mániája. Minden valamire való polgár, aki igényt tart arra, hogy az utcán mélyebben emeljenek kalapot a járókelők, legalább egyszer napjában részt vesz a „jelen voltak” díszes rovatában. Már délután négy órakor idegesek az emberek, mert az előjegyzési naptár éktelen nagy betűkkel figyelmeztet az ülésekre. Mindenki elsiert a rendes munkaköréből, hogy áldozzon a közélet oltárán. És áldoz, de csak a jelenlétével, eredeti eszmével, gondolatokkal nagyon ritkán. Mindenki azt hiszi, hogy a másikkal lesz eszméje. De nincs is erre szükség. Még azért se elnököt, se titkárt el nem csaptak, mert korlátolt volt. És még olyan gyűlés nem volt, amelyikről ügyes nótárius ne tudott volna jegyzőkönyvet szerkeszteni.

Egyház és iskola.

— **Értesítés.** A statusquo izr. iskolában az 1905-6 tanévi beiratások folyó évi aug. 29 től szept. 3 ig eszközöltetnek az iskola helyiségében mindenuap délelőtt 9-12 óráig. Ez idő eltelté után csak az iskolaszéki elnökhöz beadandó folyamodvány alapján iratnak be a növendékek. Tandijmentesség vagy a tandijnak részbeni elengedése iránti kérvények, előbbieket szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve, folyó évi aug. 20 ig adandók be az iskolaszékhez. — Később érkező folyamodványok az iskolaszék részéről figyelembe nem vétetnek. A szokásos beiratási díjak, valamint az értesítőért fizetendő 20 fillér fizetés alul az ingyenes tanulók sem mentetnek fel. Az I-5 osztályba beírandó gyermekek himnizációs és a hatéves kort

igazolól születési bizonyítvánnyal bemutatandók. A megállapított tandijnak felerésze, valamint a tandijhátralék és a beiratási díj a beiratkozáskor fizetendő. A fiúiskola hatodik osztályának megnyitását elhatározatván, az itt, vagy másutt V ik elemi, első polgári vagy a középtanoda első osztályát végzett tanuló a hatodik osztályba főlvetetik. A t. című szülők és gyámok figyelmeztetnek, hogy a 12-15 éves ismétlőköteles leánygyermeküket — amennyiben azok magasabb tanintézetet nem látogatnak — ugyancsak beiratás alkalmával az ismétlő tanfolyamra beiratni el ne mulasztják. Az ismétlő tanfolyam teljesen ingyenes. A tanév ünnepeles megnyitása szeptember hó 4-én, azaz vasárnap délelőtt 9 órakor a Deák Ferenc-utcai nagytemplomban lesz.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— aug. 15.

Ha Bánffy báró Bécsbe utazik, akkor azt írják róla, hogy a szövetkezett ellenzék háta mögött alkuszik az udvarral. Ha a feleségét kíséri Szegedre, Torontálba, akkor a vezérő bizottság ülése elől lépett meg. — Ezeket a képtelen vádakot pedig nem csupán a Tiszapárti hírlapok hangoztatják, hanem éppen az ellenzék legjellegzetesebb közlönyei. Elfelejtik pedig, hogy az egész ellenzéki tevékenység folyamán éppen Bánffy báró tette meg a legértékesebb, leghatározottabb, legmerészebb lépést. Ő nyújtotta be az elnapoló királyi kézirat elolvasása után a képviselőház tiltó határozatát, a mely megtiltotta az egész vezérő bizottság. Olyan lépést tett ekkor előre, hogy most már akarva sem léphetne hátrafelé. A hidak elégték, ne dobáljanak hát utána égő csóvákat, a kik helyett cselekedett.

Furcsa nép a hazátlan szociálista. Azt követeli, hogy az ellenzék elvei feladása árán vegye át a kormányt. Ők tehát akkor biznak benne, akkor várják tőle az általános szavazat-jogot, mikor már a szavát megszegte. Bokányi urnak és társainak tehát nem kell az olyan kormány, amely nem olyan silány, mint ők maguk.

A béke módosítai felett alkudoznak báró Kamimura japáni és White orosz megbízottak. Kitűnően beszéli a diplomácia nyelvét, a franciát, Kamimura, ám eszeágában sincsen, hogy más nyelvet használjon, mint a diadalmas naphon zengzetes nyelvét. — Helyesen van. Nyelvében él a nemzet, a muszkák megverésében nagy része volt a „banzaj” szónak, ezt pedig megérti az egész világ. Lesz magyar vezényszó és akkor mi is megadjuk nemzetünk nyelvének a megérdemelt tiszteletet, mint saját nyelvének adja meg Kamimura báró.

Azt hangoztatja a törvénytelen kormány, hogy pártonkívül állván, őt a pártok bizalmatlansága nem érinti. Olyan okoskodás, mintha valakinek jogában állana az életár kifosztása, mivel a család nem hívta meg az ebédjére.

NAPI HIREK.

A szinfalak mögül.

— augusztus 15.

A kolozsvári „Ujság”-ban olvassuk a következő érdekes esetkéket:

I.

Tisza és Andrássy.

Anélkül, hogy a mindenre élénken figyelő politikai körök, újságírók, politikusok sejtették volna, megtörtént a közeledés Tisza

A színek mesterével karonfogva sétál Ondricek veszedelmes rivalisa, egy nagy bányai ifju: Drumár László.

Mult héten zajlott le nagyszabású hangverseny, a város nagyszámú intelligentiájának valóóságos ünnepe láza közepete.

A közönség átérezte, hogy a concert szük keretéből a magyar Genius újabb megnyilatkozása lép elő. Érezte, hogy tapsai nem csak annak a szerényen hajlongó fiatal embernek szólnak, de egyúttal solemnikus keretét képezik egy erőteljes, fiatal sas égszétörő röptének mely tudatosan, dicsőséget sóvárogva indul világokat hódító útjára.

Es senki ne higye, hogy recenzióm eme non plus-ultrái elfoglaltságomnak következményei. Ez a szerény toll, mely itt füvéig papíron: soha nem tanult meg hazudni és nem tartom megalázónak, ha vágyakozó lelkem előrelátja azt a szédületes pályát, melynek lejtőjén az ifju művész oly bizton halad felfelé.

Persze orakulumot zengeni könnyebb, mint meggyőzni. De meggyőződni csak annak lett volna alkalma, a ki hallgatója leendett Drumár László hangversenyének.

Ugy még nem zengett Faust mystikája, ugy még nem zokogott Tannhäuser epekedése, ugy még nem borongott Ernst melan kóliája!

Irányát elárulta a program is.

Nem a káprázatos, hidegen csillámzó virtuoztermények szerepeltek azon, hanem Bach, Chopin, Grieg, Ernst, Gounod művei, az igazi művész rettegett próbakövei s csak

csemege gyanánt kaptunk egy Sarasate ráadást.

Szélesen kifejlesztett stylusa egyaránt bírja minden szerző hangját. Valóban megázó hatással szól hozzánk Wagner drámai nyelvén, de ép oly gyönyéden enyeleg a kertjelenet úde romantikájában is. Az Ernst féle fis moll concerttel (mely a hegedűirodalom legnehezebb alkotása) elszédít, de fel emel Simonettinek, a rococo-világból előshajtó napfényes költészetével. (Bár ez a szám trio-unisono volt, Drumár nemes hegedűje mégis jótékonyan elécsendült az együttesből.)

Érdekes a művész sorsában, hogy készültségére csupán önérejből, minden külső anyagi támogatás nélkül tön szert s dicsősége már is kihívta mestereinek: Gobbinak és Barének nemes irigykedését.

A hangversenyen az ügyes Ince Béla és Homola Lászlón kívül a bájos Szaitz Irénke urhölgy is közreműködött, utóbbi a discret kíséretben gyönyörködtetvén bennünket. Azonkívül hátsak vagyunk neki a Liszt-Schubert: Wanderer remek előadásáért is.

A kisasszony papájának rokonszenves emléke még élénken él a debreceni közönség körében.

És most, kedves Szerkesztőm bocsut veszek; legközelebbi levelém a szombathelyi országos dalversenyéről fog referálni.

Drumár János.

és Andrássy között. — Tárgyalások folynak Ischl, Bécs, Budapest között. Egy új — a koalíció által is elfogadható alap teremtéséről van szó.

A szabadelvűpárt 23 án tartja értekezletét, de 17 én a Dániel Ernő párt titokban értekezletet tart s 25—30 an okvetlen kilépnek a szabadelvűpártból. Ez megtörtént volna a multkoriban is, ha Mikszáth Kálmán, a ravasz palóc el nem jön a bizalmas találkozásra s ott neki nem sikerül lefujni a rögtönös kilépést.

Általában úgy vélik, hogy szeptemberre megoldás lesz.

II.

A király és a koalíció.

Most már többet lehet tudni a királyi kihallgatásokról, miat akkor melegebben, mikor a politikusok discretioba burkolózva, elárulni nem akartak semmit.

Gróf Apponyi fogadtatása volt a legfurcsább.

A király szóltan feszességgel fogadta, s a meghajlás után is röviden csak ennyit mondott:

— „Na! redens!“ (Na, beszéljen!)

Mire Apponyi kifejtette nézeteit. — A király egy félóra hosszat szóltanul hallgatta, akkor az órájára pillantva fejhajtással jelezte hogy elég.

Gróf Apponyi meghajtvva magát, távozni készült.

Az ajtó előtt a király hangját hallotta.

— Herr Graf! Sie sind noch immer der alte! (Gróf ur, Ön még mindig a régi!)

— Ja wohl — majästet! (Igen felség!)

— Geben sie acht — das ihnen nichts geschiet! (Vigyázzon, hogy baja ne esék!)

Tóth János leplezetlen őszinteséggel felelt.

A király indulatosan csapott az asztalra.

— Azt hiszik a magyar urak, hogy csak magyar király vagyok?

— Nekünk csak is magyar király felség, mondta higgadtan Tóth János.

Justh Gyula határozottan megmondta, hogy a függetlenségi párt csak többségát várja s a personal unió a célja, s felsége, kinek hosszú uralkodása alatt ily egyenes, nyílt beszédet nem volt alkalma hallani, roskedvüen hallgatta. A koalíciótól azért irtózik, mert úgy tartja, hogy csak átnevezet képez a tiszta personal unióra.

III.

Bánffy és Bartha.

Bánffy Dezső élénken neheztel Bartha Miklósa a „Magyarországba“ irt ismeretes cikkeért. Panaszolja, hogy legtisztább intencióit félreértik. Ha a függetlenségi párt szervezhetnek, s is erősítheti pártját. A legutóbbi vezérő-bizottsági ülésre el sem jött. Első komoly összecsapás az óbudai Nyíri fele kerületben lesz, hol a disszidens Abrányi Kornél fel fog lépni a Bánffy-párti Lendl Adolffal szemben.

IV.

A rejtélyes pártkassza.

A Tisza István kezében nevezetes összetartó és lelkesítő erő van a szabadelvűpárt részére: félmillió korona, mely összeg megmaradt a választási hadjáratból.

A szabadelvűpárt vajudásában nagy szerep jut a kis kasszakulesnak is, mely jelenleg a volt vezér rendelkezése alatt áll.

Mi történjék a pénzzel?

Ha a többség kimondja a feloszlást, hogyan oszlik fel a kis pénzmag? Ha a kisebbség kilép, minő arányban részesül a pénzben? Oly kérdések, melyekre felelni nem lehet. Elvégre a sok ismeretlen báró és nemes címét vissza nem adja s pénzére nem reflektál.

Kié hát a pénz?

Úgy mondják, hogy egy új lap alapításáról van szó, mely csendesen elnyeli ezt a pár koronácskát, mint a hogyan a dusan szerkesztett hivatalos immáron mindent elnyelt.

Debreceni percc.

— augusztus 15.

Egyik kiválóbb tanárunk lányos házba látogatott el. Két, egymáshoz feltűnően hasonlító eladó fogadta mindennap. A tanár urat fölkérték, írjon a nővérek emlékkönyvébe néhány sort, s pedig Ovidiusból írta ki a következőket:

..... facies non omnibus una,
Nec diversa tamen, qualem decet esse sororum.“

(Mindnek ábrázata nem ugyanaz, de nem is különbözö, a mint nővérekhez illik.)

Igy lehet deákul is szellemesen udvarolni.

Erzsébet és Stúárt Mária.

(Dráma négy sorban.)

Erzsébet: A termeted, az fejedelmi . . .

Mária: Yes.

Erzsébet: Helyes, hanem a fejeddel mi lesz?

Nincs becsmérlendő ellenség. Azt bizonyítja egy a közel vidéken történt históriácska.

Előkelő uracs járt jegyben a bájos és gazdag kisasszonnyal. Szerették egymást, másnap lesz a lakodalom.

A násznép már indulóban volt az anyakönyvvezető felé, a mikor a vőlegény frakkjának a fekete selyem hajtókáján megjelenik egy meg sem igen nevezhető, undorító féreg.

A menyasszony azt észreveszi, megundorodik és elajul.

A partinak tüstént vége szakadt. Az undok piczi ellenség vetett véget a házasságnak.

— Személyi hír. Oláh Károly kultur tanácsnok, a ki több hét óta szabadságon volt, tegnap visszaérkezett Debrecenbe. Hivatalát azonban csak e hó 19 én fogja el foglalni.

— Tolnay Kornél — budapesti üzletvezető. A debreceni társadalom már a közel napokban elveszti egyik legkiválóbb, tiszteletreméltó egyéniségét, Tolnay Kornélt, a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetőjét. Vörös László kereskedelemügyi miniszter ugyanis mint a vasuti ügyek elsőrendű szakembere ismerve Tolnay Kornél rendkívüli képességeit, megtalálta rá a módot, hogy a m. á. v. e jeles vezér-férfiát a fővárosba helyezze. A legközelebbi napokban meg elenik a hivatalos lapban Tolnay K. kinevezése budapesti üzletvezetővé. Illetékes helyről szerzett érte sülésünk szerint Tolnay Kornél már szeptember 1-én el is foglalja új állását a fővárosban és így Debrecen városától és a debreceni üzletvezetőségétől még e hónap folyamán végkép búcsút vesz. Már az év elején szó volt róla, hogy a mennyiben az üzletvezetőségek helyébe kilenc üzletigazgatóságot szerveznek, Tolnay Kornélt állítják a középponti igazgatóság élére. Ez a reform azonban a politikai viszonyok folytán egyelőre nem valósulhat. De Vörös miniszter, akinek éles szeme s kitűnő érzéke van, addig sem akarja a fővárosi nagy munkakörben Tolnay Kornél erejét s képességeit nélkülözni. Tolnay pályáján ez az emelkedés csak ideiglenes; mihelyt a vasuti reform életbe lép: újabb, még diszesebb kiténtetés vár Tolnay Kornélra, akinek Debrecenből való távozását őszintén sajnáljuk ugyan, de ugyanakkor örvendezve vesszük hírül a budapesti üzletvezetőség élére való elhívását, a mi a magyar királyi államvasutak országos érdekei szempontjából kétség nélkül oly szerencsés felsőbb intézkedés, mely vasutügyünk javára biztosít kiváló si-

kereket, hasznos eredményeket. Hívata a új terére Tolnay Kornélt a debreceni közönség osztatlan, szíves jókívánásai kísérik. Ugy értesülünk, hogy a miniszter a debreceni új üzletvezetőt is kiszemelte már, a kinek kinevezése nyomon fogja követni Tolnay Kornél távozását.

— Nagyboldogasszony ünnepe.

A katolikus egyház Krisztus mennybemenetelének emlékét üli. A magyar katolikus egyháznak azért is nevezetes ünnepe, mert Szent István az első magyar király halálos ágyán ezen a napon a nálottá országát a Szűz Mária különös pártfogásába. Az istenitisztetések sorrendje a kath. templomban ez lesz: reggel 6 órakor misézik Szabó István, 7 órakor Mellan István, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár, 9 órakor Dr. Wolaffka Nándor v. püspök, prépóst, plébános ünnepi nagymiséjét tarti segédlettel, utána Mellan István prédikál, — fél 11 órakor Dr. Wolaffka Nándor püspök tanítja a bérmandókat, 11 órakor misézik Kampell József, fél 12 órakor Nyári Ignác. Délután 3 órakor Lytánia, utána Rózsafüzér, 4 órakor Dr. Wolaffka Nándor tanítja a bérmandókat.

— Tisza István idegbajos. Egy ízben hirt adtunk már arról, hogy Tisza István gróf súlyos idegbajban szenved. Az utóbbi időben ez a betegség oly mértékben fokozódott, hogy a volt miniszterelnök családjá a legkomolyabb aggodással kiváló elmeorvosok tanácsát vette igénybe. Nagyon valószínű, hogy Tisza István gróf már a közeli napokban külföldre utazik, a hol csendes, idegzsongító helyen hosszabb időt tölt és mindaddig marad, amíg állapota jóra nem fordul. A dologról már hetek óta beszéltek bizalmas körökben; de most a baj annyira súlyosodott, hogy Tisza egyik orvosa közölte a hirt Tisza István politikai barátaival is, a kiket mód felett lesújtott a hiteles hiradás. Valószínű, hogy Tisza már a szabadelvűpárt aug. 23 iki értekezletén sem vesz részt és hosszabb időre teljesen visszavonul a nyilvános szereplés rá nézve végzetesen izgalmas színteréről.

— A tartalékosok behívása. Budapesti iriak: Ugy a közös hadsereg, mint a honvédség tartalékosait és póttartalékosait behívták 35 napi gyakorlatra. Miután a törvény hatóságok legtöbbje nem akraja kézbesíteni a behívókat, így a csendőrség s Budapest a rendőrség végzi a kézbesítéseket. A honvéd területi parancsnokságok részéről különösen a 4. 5. 10. 14. 15 és 16-ik kerületi parancsnokságok részéről igen sok behívó érkezett a főkapitányságra, a melyeket a Zrínyi-uteai kapu alatti fekete táblára ragasztottak ki. A behívók még állandóan érkeznek s feltűnő vörös színükkel magukra vonják a palotában járókelők figyelmét. Az eddig kifüggesztett behívók tulajdonosai közül egy sem jelentkezett. A behívók legtöbbje augusztus 11, augusztus 24 és október 3-ára szól.

— A király látogatásai. Bécsből jelentik: Ó felsége a dél-tiroli hadgyakorlatokhoz való útjában meglátogatja Botzent, a hova 27-én reggel érkezik. Ó felsége déli 12 óráig marad Botzenben, résztvesz egy misén, azután kihallgatásokat ad és megtekinti a község nevezetességeit. Délben folytatja útját Romero felé.

— Hazafias alispánok értekezlete. Budapestról írják, hogy Pestvármegye alispánja, ma augusztus 15-ére több vármegye alispánját értekezletre hívta össze Budapestre. Beniczky Lajos pestmegyei alispán tegnap

előkészületeket tett. Az értekezleten — kedden — délelőtt 11 órakor lesz, — melyen Debrecenből úgy tudjuk — senki se lesz jelen.

— **A színház nézőtere.** Több ízben felmerült a kérdés a színház nézőterének átalakítása tárgyában s mint ismeretes is Zilahy Gyula szinigazgató el is határozta, hogy az állóhelyen páholyokat épített. — Azonban elhatározását megmáslította. Tegnap délután ebben az ügyben újabb értekezlet volt a városházán, a melyen Zilahy Gyula is részt vett. Az értekezletet ma, kedden folytatják s ekkor véglegesen határoznak a nézőtér ügyében.

— **A Kossuth-dalkör** augusztus hó 24 én este 8 órakor Kossuth Lajos, a haza nagy fiának névestéje alkalmával dallal egybekötött társas összejövetelt tart Török Imre Csokonaihoz címzett vendéglőjében. — Ezen estélyre meghívójegyeket nem bocsátanak ki. Bárki megjelenhet, ki a nagy hazafi emlékének és a dalnak óhajt egy pár órát szentelni. Beléptidij nem lesz, hanem aláírási ív lesz kibocsátva, a melyen ki ki tehetsége szerint áldozhat a Kossuth dalkör zászló alapja javára. — E fiatal dalkör díszére méltó szorgalommal buzgólkodik hivatásának eleget tenni s nevének megfelelőleg a Kossuth kultuszt igyekszik fenntartani és terjeszteni dalban. Ime most is, az emlékezetes augusztus 24 én azon fáradozik, hogy a közönségnek élvezetes estélyt nyújtson, melyen Debrecen város polgárai és polgárnői — mint egy kedves családi kör — egygyé tömörülve, kedélyesen beszélgethetnek a haza sorsa felől s gyönyörködhetnek a szép, hazafias és magyar dalokban.

— **Kereskedő ifjak társulatának ház felavatási ünnepélye.** A debreceni kereskedő ifjuság vasárnap, Szent István napján nagyszabásu ház felavatási ünnepet rendez Kossuth u. saját helyiségében. Az érdekesnek ígérkező mulatságon a fiatalság minden nemében találja a szórakozást, lesz díj kuglizás, zene, vacsora. Az udvart ez alkalomra tündérkertté alakítják át a társulat jó képzett dalárdája pedig egy pár jó nótával fogja kiegészíteni a szépestélyt. A díjtekész tárgyai igazán mesébe illők: I-ső díj: Egy elegáns ujmintájú dupla fedelű ezüst óra művészi kivitelben. II. díj: Egy Británia ezüsből készült kuglizó szobor. III. díj: Egy Britanni ezüsből készült szivarka tárcsa. IV. díj: Egy remek dohányzó készlet. V. díj: Egy darab Nickl tintatartó. VI. díj: Egy drb. 5 koronás arany nemzeti szinü jelvények. VII. díj: Egy drb. Tömör nicklöntvény óratartó. VIII. díj: Egy drb. Bronzból készült arckép tartó. IX. Egy drb. tréfás mulatsági tárgy. X. díj: Egy üveg francia pezsgőt az 1 ső 9 et ütőnek. Meghívók az idő rövidsége miatt nem küldetnek szét vendégek, családok azonban szívesen láttatnak.

— **A hadsereg termény szükségletei.** A cs. és kir. 7. hadtesthadbiztosság közzétette az egyes állomásokra 1905. 1906 ra végérvényesen megállapított szükségleti mennyiségek jegyzékét. A részletekre és határidőkre felvilágosításra nyerhetni a debreceni kereskedelmi és iparkamarán.

— **Az érettségi vizsgálat reformja.** Poroszországban reformálják az érettségi vizsgálatot, még pedig úgy, hogy e vizsgálat gyakorlati értéke a mainál sokkal nagyobb legyen. Studt porosz közoktatásügyi miniszter a reformot úgy tervezi, hogy az érettségi vizsgálat csak azokra a tárgyra terjednek ki, a melyeknek ismerete azon az életpályán, melyre az illető ifju készül, okvetlenül szükséges. Azaz a jogászai pályára készülő ifunak nem kellene érettségét tenni a mennyiségtanból és a fizikából s a mérnöki, vagy hivatalnoki pályára lépőknek a

gimnáziumi érettségi vizsgálaton elégségnél a latin és a görög nyelvet. Az új rendnek megfelelően a középiskola legfelsőbb osztályaiban bizonyos tárgyak kötelezők volnának, némely tárgyakat azonban csak fakultatíve tanítanak, úgy, hogy az ifjak szabadon választhassanak etantárgyak közül. Így meg volna az egészséges átmenet a középiskolai rend és a főiskolai tanzsabadság között.

— **A vadásztársaság,** az e hó 12-én tartott választmányi ülés következő határozatáról értesít: Vadkamara a 1905—6 évből a halápi erdőtest. Határvonal a vámospécsi műút és az ebből a halápi esárda mellett északra, a 3-as hágyi esőzház és a eszmaszárnak vezető út közötti rész. Közgyűlés: 1905. aug. hó 29 én d. u. pont 5 órakor a városháza nagyteremében. Az elnökség.

— **A férj merénylete.** Megirtuk tegnap, hogy Török Zsigmond gyilkossági szándékkal életveszélyesen megsebesítette feleségét, akivel Jánosi Zoltán ev. ref. lelkész kapujában találkozott. — A szerencsétlen asszonyt nehéz sebeivel a kórházban ápolják. Tegnap már annyira jobban volt, hogy a rendőrség kihallgathatta. Töröknek mindent elmondott, a mi a véres esetre tartozik s kijelentette, hogy a vádat brutális férj ellen fenntartja. Ez alapon a rendőrség Török ellen folytatja a vizsgálatot, melynek befejezésével átkiséri a kir. ügyészséghez.

— **Elpáholt házaspár.** Ilyenkor, vásár alkalmával ugyancsak sok minden történik. Zsebmetszés, lopás, csalás, rablás, verekedés, amely utóbbiból ugyancsak kijutott Pézes Gergelynek és feleségének. Valamelyes régi ügyből kifolyólag hadilábon állottak Matelesi Sándor kőművessel. A házaspár a Kistemplomnál találkozott ellenségével. A jó pillanatot felhasználta s úgy elverte Pézes Gergelyt, meg a hites párját, hogy vértől borítva vitték be a rendőrségre.

— **Vakulj magyar.** Semmi sem könnyebb és semmi se háladosabb mesterség, mint port hinteni a magyar ember szemébe. Amióta megindult az akció a magyar iparpartolása érdekében, azóta a legszemérméletlenebb módon zsákmányolják ki a magyar embert a külföldi gyárosok és kereskedők. Utanak inditanak áruterjesztő szélhámosokat, akik magyar gyártmány gyanánt hitvány bécsi rongyot erőszakolnak a vevőközönségre. — Tegnap különös külföldi gyártmányt juttattak hozzánk. Szépen kidolgozott lapos zsebkések, amelyek egyik oldalán a magyar szent korona van és Isten áld meg a magyart olvasható. Másik oldalán Kossuth Lajos szobrának másolata és a nagy szabadsághős születési, meg halálzási évszáma látható. A jámbor publikum joggal hiheti ezekről a hazafias pennecillusokról, hogy magyar földön, magyar munkás keze által készültek. Pedig nem így van, mert ha jobban szemügyre vesszük a bicskát, fölfedezhetjük rajta ezt a két szót, *Gesetzlich geschütz.* Azonkívül azt is fölfedezhetjük, hogy a sok magyaros sallanggal folékesített kis kés Solingenben készült és úgy csempészték a vevőközönség közé, mintha magyar gyártmány volna.

— **Megtámadott rendőr** László András és Erdős István vásári laicoknyhások régóta haragudtak a 45. számot viselő rendőrről. Tegnap a vásáron felhasználták a kínálkozó alkalmat, hogy a rend éber órába belekössenek. Még is támadták a 45. számú rendőrt, aki feljelentette őket a főkapitányságnál.

— **A gyilkos napidijas.** A szombat esti gyilkosság főszereplőjét Bőr László városfelügyelő napidijast, a ki Török Imre lakatos legényt agyonlőtte — tegnap ismét kihallgatta a rendőrség. — A szerencsétlen

fia'alembert az utolsó néhány óra nagyon megviselte, úgy hogy azok sem ismernek rá, akik nap nap után érintkeztek vele. A rendőrség fogházában tegnap az édes anyja is meglátogatta. Megható jelenet volt az, amikor a fiu, az anyja kebelére borult s görcsösen kapaszkodott bele. A rendőrség miután a vizsgálatot befejezte, Bőr Lászlót átkiséri a kir. ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró a kihallgatását már holnap megkezdi.

— **Szabad a levelezőlap előoldalára írni.** Nagyon sok kellemetlenséget okozott már a közönségnek és sok munkát a postatiszteknek az, hogy a levelezőlap előoldalára eddig nem volt szabad közleményt írni. Vörös László kereskedelemügyi miniszter most végeztetett ezen sok kellemetlenségnek, mert mai rendeletével megengedte, hogy ezentul már a levelezőlap előoldalára is szabad közleményt írni. Különösen a képes levelezőlapoknál előnyös a rendelet, mert a képet nem kell az irással elrontani. Kötelességévé teszi azonban a miniszter a postatiszteknek, hogy figyelmeztessék a közönséget azon körülményre, miszerint a nemzetközi postaszabályok szerint a levelezőlapok külsőoldalára közleményeket feljegyezni általában tilos. Amennyiben tehát a rendeltetési ország postája a címodalra irt közleménnyel ellátott levelezőlapot portóval terhelné meg, panaszt emiatt a feladó nem emelhet.

— **Ittasoknak.** Ez a fölirat diszeleg legujabban a londoni városi vasut néhány kocsiján, mint másutt ez: Nem dohányzóknak. A vasutársaság kénytelenségből nyúl ehhez a rendszabályhoz, mert szombat estéken és fizetésnapokon lehetetlen volt igazságot tennie utasai közt, a kik egyrészt részegen izgáskodtak, másrészt az izgáskodók miatt futottak panaszt tenni. Mert Angliában sok az alkohollenes egyesület és sok a részeg ember. Az ékes feliratu kocsit azonban ugylátszik használt. Senki emberfia a ki többet ivott a kelleténél, be nem méri tenni a lábát a vasuti állomásokra, mert senki sem akarja kipellengérszétetni magát. Így történt meg, hogy mióta a vasut berendezkedett részeg utasok számára, niacsenek részeg utasai. S eredménynek az elég szép eredmény.

— **Furfangos cigányasszony.** Híres kártyavetőnő Kálló Józsefné született Baló Julesa cigányasszony, a kinek furfangos csalásai miatt eddig is többször meggyűlt már a baja a rendőrséggel. A megrögzött csaló cigányasszonyt ez azonban nem bántotta, hogy újabb furfanggal be ne csapjon egy szegény eselédlyant. A napokban ugyanis beállított Horváth Juliánna Csapó u. 30. szám alatt lakó szolgálóhoz s jóslási tehetőségét felajánlotta neki. A hiszékeny leány lépre ment és Baló Julesa, a csalónő a szegény eseléd két rend ruhájával megugrott. Hírét se látta aztán. Tegnap a vásáron felismerte Horvát Julis a cigányasszonyt s egy rendőrrel elfogatta. Most lezárták a jónót.

— **120 évig élt.** A szolnokdobokvármegyei Alsókosály községben a napokban temettek el egy Prundus Demeter nevű embert, aki 1785-ben született. Első ízben 50 éves korában házasodott meg s végül a negyedik felesége temette el. Prundus még a mult hét első felében hátán hozta haza az erdőből a tűzre való galyakat. Ez év husvétjakor pedig feleségének segédkezett a kalácsütés körül s fogával törte fel a diót. Halála előtt két nappal — addig sohasem — érezte csak magát betegnek.

— **Arany Bika Mulató.** Az orfeumnak tegnap este egy szép érdekes újdonsága mutatkozott be, Andrásy Viola, zongora-pardonistáné, ki szép játékaival elragadta a közönséget. Kiváló érdekességet köcsönöz a számnak, hogy a művész nő önmagát kíséri a zongorán. Jackson néger nő annyira megnyerte a közönség tetszését, hogy az igazgató jónak látta szerződését további 8 napra meghosszabítani. H. Sobossy szintén a megszokott tetszés mellett működött. Az új vezetőség most már erősen dolgozik, hogy a következő műsori még az eddigiekénél is fényesebben összeállítsa, annál is inkább, mert a közönségnek a cirkusz távozása után az orfeum lesz egyedüli szórakozó helye.

— **Eladó harisnyakötő-gép.** Egy jó karban levő harisnyakötő gép elutazás miatt sürgősen eladó. Értékezni lehet Arany János utca 5 szám.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképezés, festészeti és fényképnagyítási műterme Párisban 44. dr. Ujjalussy-ház. Allandó fényképek kiállítás a műterem kapubejárásánál levő károkban.

x **Szepes Telegdi sóstó fürdő.** A nagy érdemű közönség elismeréssel értesitem, hogy fürdő viz még mindig van. Alazatos tisztelt Vigh János fürdőkezelő.

x **Hölgyek** tanácsot és segílyt nyernek, szülés esetén felvétnének a legnagyobb titoktartás mellett egy intelligens gyakorlott szülésznőnél. Kényelmes lakás. — Orvosi felügyelet. Cim a kiadóban.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

SZÍNHÁZ.

* **Zilahy társulata** értékes erővel gazdagodott. *Ternyei* Lajos énekes bonvivánt és lírikust sikerült Zilahynak, a debreceni évadra szerződnie. *Ternyei* Lajos már Aradon kedvence volt a közönségnek és most hogy Horváth Kálmán hír szerint a fővárosba szerződött (mely szerződés bontást Zilahy a színész egyesülete nélkül megakadályozni), minden eshetőségre elkészülve Zilahy *Ternyeit* leszerződte. *Ternyei* Lajos úgy a főváros mint a vidék elismert művészeinek szerződése nyereség. Zilahy baritonistája *Arkossi* Vilmos lesz, aki *Faust* és *Hoffman* mesei operákban és az *Aranyvirág* da játékokban fog Debrecenben bemutatkozni.

* **A Csokonai-színház pályázat.** Zilahy Gyula úgy tervezte, hogy bevonulása alkalmával a színházat az ezerekoronás Csokonai pályaművel fogja megnyitni. De a bírálat eddigi ítélete szerint a pályázat alighanem meddő marad. Zilahy tehát gondoskodott más megoyító darabokról s valószínű, hogy az ezer koronát ezuttal nem adják ki, hanem újra kitzik, ugyancsak Csokonai-színházra.

* **A színház megnyitása.** Még javában benne vagyunk a nyári forróságban és a színház körül már a téli évad megnyitásának előkészületei folynak. Zilahy Gyula szeptember 23 án kezd meg előadásait. Az első estén Zilahy nagyszabásu beköszöntő magánjelenetet ad elő, melylyel ünnepiesen megnyitja a színházat. Azután *Tóth Kálmán* vígjátéka, *A király házasodik* kerül színre. Az első hónap műsora kitünő. A legérdekesebb művek váltakoznak a műsoron, melyen öt újdonság is szerepel.

TAVIRATOK.

Norvégia különválása.

Krisztília, aug. 14. Este 10 óráig 129 választókerület szavazott le az unió kérdésében. 51,103 választó szavazott a különválás

mellett és 16 ellene. Az ország minden részéből jelentések érkeznek a népszavazáson való élénk részvételtől. A községek felvannak lobogóva, az utcákon dalosegyesületek énekelve vonulnak végig. A krisztíliai egyetem előtt több ezer főnyi egyetemi hallgatóság nemzeti dalokat énekelte. Országszerte ünnepi istentiszteletek voltak.

Krisztília, aug. 14. Eddig 176 választókerület szavazott le. Számarány: 95,935 a különválás mellett, 36 ellene. *Drotheimban* 2300 szavazó közül 8162, *Stavangernben* 5025 közül 4700 és *Bergenben* 13184 szavazó közül 11860 szavazott le.

A békét megkötik.

Páris, aug. 14. A *Petit Parisien* jelenti *Portsmouthból*: Hír szerint az orosz és japán békekötések között teljes megállapodás jött létre a katonai kérdés tárgyában. Csakis megállapodás szövegezése van még hátra. Immár lehetségesnek látszik mindkét félhez méltó béke megkötése. A *Mati* jelenti *Portsmouthból*, hogy *Witte* és *Komura* az összes formai kérdésekre nézve megállapodásra jutottak. *Komura* *Witte* javaslatait bizonyos megváltoztatással elfogadta. Az *Echo de Paris* jelenti *Pétervárról*: Az udvarhoz közel álló személyiségek egyike kijelentette, hogy *Witte* nem fogja formálisan visszautasítani a japán békefeltételeket, hanem ellenjavaslatokat fog előterjeszteni és ki fogja jelenteni, hogy Oroszország, bár meg van verve, de nincs legyőzve és kész háborút folytatni. *Witte* semmi terület átengedéséhez, sem kárpótlás fizetéséhez nem járulhat hozzá. s beleegyezhetik abba, hogy *Szachalin* szigete *Manduriának* az *Amur* folyó és *Szibéria* között fekvő valamely részével cseréltesék fel és hozzájárulhatna a keleti kínai vasut átengedéséhez. Azonkívül, hogy *Japán*nak felmerült hadi költségei is megtérüljenek, javaslatba fogja hozni bizonyos vámok átengedését. A béke megkötése tehát, ha japán engesztelhetőnek mutatkozik, — könnyen lehetséges.

Óriási tüzvész Rómában.

Róma, aug. 14. Az idevaló központi pályaudvaron tűz ütött ki. A tűz csakhamar egész teherpályaudvart lángokba borította. A tűz irtózatossá pusztítást vitt véghez. Nagyon sokan megsebesültek. A tűzoltóság és katonaság emberfeletti munkával volt képes késő este a tüzet elfojtani.

Vasuti szerencsétlenség.

Cleveland, aug. 14. A *New York* *Chicago* *St. Louis* vasúti vonal egy személyvonata *Lorain* és *Vermilyen* között összeütközött egy tehervonattal. 12 ember meghalt, 25 megsebesült.

Magyar csaló külföldön.

Budapest, aug. 14. *Hamburgból* jelentették táviratilag az államrendőrségnek, hogy egy *Guttman* Mór nevű felsőszolnoki kereskedőt letartóztattak. *Guttman* rengeteg csalást és szédeltést követett el a porosz fővárosban.

Egy báró szerencsétlensége.

Biaric, aug. 14. *Rammingen* Pável báró, *Friderike* hannoveri hercegnő férjét ma sétakocsizás közben súlyos baleset érte. A mikor kocsija egy vasúti átjárón haladt keresztül, lovai megbokrosodtak, és elragadták a kocsit. *Rammingen* báró kirepült a kocsiból és koponyatorást szenvedett.

A háború.

Tokió, aug. 14. Ide érkezett jelentések szerint az oroszok a *Tumen* folyótól kezdve vissza vonultak s nem akartak a japánokkal megütközni.

Nagy erdőségek pusztulása.

Petrozsény, aug. 14. A román havasok erdőtüze átterjedt a szomszédos erdőségekre is. Az erdőégés a *Thoroczky grófnő* 300 hold erdejét is megsemmisítette. Csúpán a fűrésztelepen 100 ezer köbméter fája pusztult el. A tüzet nagy nehezen eloltották.

Agyonlőtt földbirtokos.

Nagyvárad, aug. 14. A szomszédos *Szalárd* község házában rémes gyilkosság történt ismeretlen tettesek agyonlőtték *Kovács Mihály* földbirtokost és fiát. A csendőrség a gyilkosokat keresi.

Szociálista gyűlés.

Szegszárd, aug. 14. Tegnap délután *Tolnán* és *Szakadátton* népgyűlést tartottak a nemzetközi szociáldemokraták. *Tolnán* mintegy 1000 hallgató előtt *Bauer Imre* budapesti szociálista, volt szegszárdi képviselő-jelölt mondott beszédet, amelyben támadta a koalíciós pártokat, a miért a képviselő-választáskor hirdették az általános választói jogot, most pedig ellenzik. Hangsúlyozta, hogy *Kristóffy* belügyminiszter is hűve az általános választói jog kiterjesztésének azokra, akik írni és olvasni tudnak. Kifejtette, hogy a szociáldemokraták első sorban az általános titkos választói jogot és az önálló vámterületet követelik, míg a katonai követeléseket csak másodrendű dolognak tartják. A népgyűlés teljes rendben folyt le.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

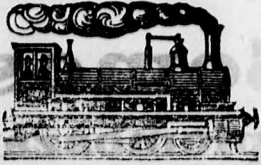
Budapest, aug. 14.

*Buzakinál*at mérsékelt, vételkedv javult. *Bágyadt* irányzat mellett 30,000 métertermázsa került forgalomba 10—30 fillérrel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek közül rozs bágyadt, a többi nyugodt, változatlan. Idő: változó.

Buzaoktóberre	16.04—06.
„ áprilisre	16.48—50.
Ross októberre	13.00—02.
„ áprilisra	13.48—50.
Zab októberre	12.10—12.
„ áprilisra	12.58—60.
Tengeri augusztusra	16.66—70.
„ szeptemberre	00
„ májusra	13.14—16.
Repcse augusztusra	24.30—50.

Törvénytörvények.

§ **A tolvaj káplán.** *Horák Ede* dr. róm. katolikus lelkész, akit az a vád terhel, hogy *Tóth Gézá*nak, az *Adria* tengerhajózási részvénytársaság tragikus végű igazgatójának házában, a hol nevelésködt, ezekre rugó értékeket tulajdonított el, tudvalevőleg *Szakoleczán* letartóztatták, és már *Budapestre* szállították, a budapesti törvénytörvény-szék fogházában. *Cseppe* vizsgálóbíró nyomában maga elé idézte *Horák* drt, és vallatóra fogta őt. A terhelt határozottan tagadta a bűncselekményt. Védőjéül *Polónyi Géza* dr. országgyűlési képviselőt nevezte meg.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:

	óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8 57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3 30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10 25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4 —
Csak Szatmár (gyorsvonat) —	d. u.	6 55
Csak Szatmár (gyorsvonat) —	este	8 24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	12 11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	7 18
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7 17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4 36
	reggel	5 35
	reggel	5 44
	d. e.	8 09
	d. e.	8 16
H.-Böszörmény) m. á. vasutól	d. u.	11 11
B.-Sz.-Mihály) m. á. vasutól	d. u.	11 20
felé) m. á. vasutól	d. u.	4 41
	d. u.	4 54
	este	7 —
	este	7 07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4 36
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4 56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 56
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5 16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9 35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4 51

Bpestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6 40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5 45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9 35

Budapestről Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7 25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9 —
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2 35
Az éjjel 9 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7 —
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9 15

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (szünnapon)	d. u.	2 29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6 40
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2 24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	3 29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7 46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8 57
Szatmár—M.-Sziget felől — —	d. e.	4 31
Csak M.-Sziget felől (gyorsvonat)	d. u.	10 11
Csak M.-Sziget felől — — —	este	6 43
Szatmár felől — — — — —	este	8 04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8 19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	11 31
	reggel	7 33
	d. e.	7 40
	este	6 22
	este	6 28
	d. u.	3 29
	d. u.	3 35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7 44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7 54
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5 25
O.-Kócs—Polgár felől m. á. h. h.	reggel	5 35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7 15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	3 18

Dr. Málnai Mihályné
felsőbb leány tan- és nevelőintézete.

Budapest, VI. Teréz-körút 39. I.
Bejáró és bennlakó növendékek. Elemi,
polgári továbbképző osztályok. Államérvényes
bizonyítványok. Korlátolt számú növendékek.
Kiváló tanerők, Bennlakó külföldi nevelőnek.
Kívánatra bővebb felvilágosítást az
igazgatóság.

**Legjobb bajuszsodró a híres
DEBRECENI**

„CIVIS“ bajuszsodró

mely nem tép, de jól összetartja és nödteti
a bajuszt!

1 doboz ára 40 fillér.

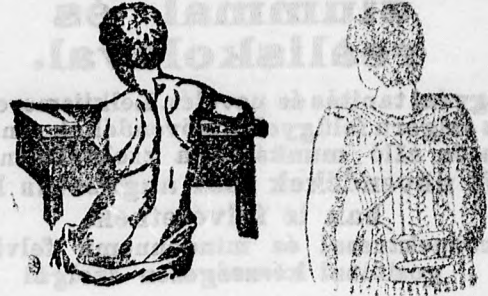
Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz DEBRECENBEN.

Anyák!!

Övjátok gyermekeiteket a hátgerinc elgörbülésétől!
Hátgerinc elgörbülésben szenvedők

5 éves leány mű- a fűző alkalmazá-
űző alkalmazása sával.
előtt

Keleti J. testgyógyászati műintézete készít
a legolcsóbb gyári árak mellett:

Műfűzőket,

Hessing vagy Dollinger tanár rendszere szerint
hátgerinc stb. elferdülésének gyógykezelésére;

Egyenestartók

hanyag testtartás megállítására;

Melfűzőket

plastikai párnázással stb.

Járó- és támgépeket,

Loenz tanár és Hessing rendszere szerint, a boka-
és csípőizület gyuladásánál stb.

Műlabakat és műkezeket

a lektókeletesebb technikai kivitelben, több
évi jótállás mellett! — **Gyógy-szobatorna**
készülékek, valódi amerikai és angol
gyártmány, nagy választékban!

Kérjen ingyen és bérmentve legújabb képes árjegyzéket

Keleti J. orvosi műszer-gyáros,

Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

Vezérszó: Minden darab szapan a Schicht névvel
tisztá és ment káros alkatrészeket
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht Gyógy cég
Aussigban bárkinek, a ki bebizonyítja,
hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely káros
keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappant)

használjuk

kiváló hatású tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármely mosási célra, ugymint:

saját használatra

minden ruhaneműnél

és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

Rohitsch-Sauerbrunn

Stájerország

Vasutposta és távirat. Prospectus ingyen
és fenyőfürdők. Uszoda. Fűszes fekvés erdők, hegycsücsök. Élénk társas élet, mindenféle sport, kirándulások.

Világhírű gyógyhely gyomor-, bél-, máj- és vesebajok, idült székrekedés,
aranyér, epekö, elhízás, cukorbetegség, köszvény, torok-, gége- és légcsőhurutok
ellen. „Tempel-“ és „Styria“-forrás a Karlsbad és Marienbad forrásainak
egyenértékesei. Nagy hydro elektro-mechano-therapeutikai gyógyintézet: hideg-
viz-gyógymód, villamos fény- és kádfürdők, forró lég- és gőzfürdők, inhalatorium,
pneumatikus készülék, vill, massage, gyógytornászat. Ásványviz, szénsavas, sós-

„Lähne-féle tan- és nevelő-intézet”
Sopron.

**Elemi iskolával,
8 osztályu nyilvános főgimnáziummal és reáliskolával.**

Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigorú felügyelet. Növendékek rendre és ön álló munkássága szoktattatnak. Új növendékek már augusztus hónapban is felvétetnek. Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál az igazgatóság.

Komáromi M.
műhangszerkészítő és kereskedő
Debrecen, József kir. herceg
utca 2. szám.

Zongora, cinbalom, hegedű és mindennemű hangszer és alkatrészei nagy raktára.

Szakszerű műhely. Új hangszerok készítését és javítását elfogadok.

Beszélőgép, gramophon, 2 oldalt játszó
mezék jutányos áron.

Mindenféle hangszert részlet tiszításra is.
Zongora hangolást helyben és vidéken is
elfogadok.

Művészekről több elismervény.

1905 évre szóló árjegyzék ingyen és bérmentve.
Régi hangszert veszek vagy becserelek.

Donogán és Somossy DEBRECEN, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt
rendkívül leszállított áron
árusítunk

**Mosó zephir, Kreton, Ruhavászon Etamine,
és Batistokat.**

A legjobb arc-
szepítő szer a

SERAIL-ARCZENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden alkalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Kitűnő toillet szappanok a kenőcs használatához

Épe-szappan

Serail-creme. Szappal használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsás és krém

1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájvíz. A legjobb szájvíz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Bela, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész utakról, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.

Debrecenben: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerertárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

LÁSZLO JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,
folyóiratok,
ÁRJEGYZÉKEK,
számlák,
ZÁRSZÁMADÁSOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TANCRENDEK,
FALRAGASZOK,
KÖRLEVELEK,
a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG”
pol. napilap,
kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsrajával felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a
„SZABADSÁG”
részére

jutányosan felvétetnek.

A
„SZABADSÁG”
a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 kor.
Negyed évre 5 kor.